

Драпушко Р. Г.

Державний інститут сімейної та молодіжної політики

Горінов П. В.

Державний інститут сімейної та молодіжної політики

Міненко Є. С.

Державний інститут сімейної та молодіжної політики

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Метою статті є розкриття шляхів залучення молоді до прийняття управлінських рішень, як важливої складової державної молодіжної політики. Світові події сучасності висувають нові вимоги до нашої країни щодо реалізації національної молодіжної політики. На цьому етапі розвитку нашої країни одними з ключових напрямів артикуляції проблематики молодіжної участі і прийняття пріоритетних рішень щодо активізації молоді в процесі управління. Оскільки наслідки рішень в основному впливають на майбутні покоління, ми можемо уникнути подальших проблем, звертаючи увагу на ідеї та ініціативи молодого покоління.

У процесі дослідження були використані загальнонаукові методи та прийоми пізнання, аналіз, синтез, узагальнення ідеалізація отриманих результатів, узагальнення, застосування системного підходу. Розглянуто низку цілей молодіжної політики, зокрема залучення молоді у розвиток економіки держави; формування поінформованості щодо поточних суспільних проблем; національно-культурне відродження країни, включаючи відродження традицій та відродження національної та етнічної своєрідності; надання соціальних послуг, що сприяють розумовому та фізичному розвитку молоді.

Так, в статті проаналізовано виклики сучасності, що висувають нові вимоги до нашої країни щодо реалізації молодіжної політики. Висвітлено питання виїзду української молоді за кордон для здобуття освіти, підвищення рівня життя та самореалізації. З'ясовані тенденції та особливості міграційних процесів серед молоді. Розглянуто міжнародний досвід залучення молоді до системи управління державою. Спрогнозовано майбутні виклики для держави, такі як зниження соціально-економічного та політичного потенціалу, занепад системи управління та інші. Запропоновано шляхи вдосконалення державної молодіжної політики.

Ключові слова: *молодь, молодіжна політика, публічне управління, управлінське рішення.*

Постановка проблеми. Сьогодні Україна зазнала військового вторгнення з боку Росії, тому на її захист стало багато молодих людей. Молоде покоління є одне із найбільш активних у захисті держави так як і у всіх процесах державотворення, адже «майбутнє кожної країни залежить від молоді, молоді люди забезпечують економічний розвиток та відтворення популяції людства, забезпечують ВВП держави, ріст економіки, науки, культури, суспільства. Відповідно, основні програми економічного та політичного розвитку кожної країни направлені на стимулювання молодіжної політики та залучення молоді як основи для подальшого розвитку країни [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У своїх наукових працях, В. Бебик., Д. Барінова, Є. Бородін, В. Нестеренко, М. Пірен, В. Голо-

венько, В. О. Кулініч, Кулік та інші, розкрили роль молодих людей в процесах державотворення та основи формування і втілення в життя молодіжної політики в умовах сучасності.

В той же час проблема системного осмислення методів залучення молоді до прийняття управлінських рішень та аналізу переваг і недоліків цих методів є сьогодні дуже актуальною.

Таким чином, залучення молоді до прийняття управлінських рішень в Україні – актуальна тема, але шляхи її реалізації повинні бути більш ефективними для забезпечення здатності молоді відповідати європейському рівню в межах українського простору. Сучасність висуває нові вимоги до реалізації молодіжної політики.

Метою даної статті є розкрити шляхи залучення молоді до прийняття управлінських рішень,

як важливої складової державної молодіжної політики.

Виклад основного матеріалу. Залучення молодих людей у процес прийняття управлінських рішень може здійснюватися на різних етапах, а саме: підготовки та прийняття рішень, реалізації та оцінки результатів. Однак найбільш активне заохочення молоді до участі у прийнятті рішень відбувається на ранніх стадіях прийняття рішень. У цьому випадку молоді люди можуть бути залучені в процес від початку і до кінця роботи над проблемою. Йдеться про оцінку поточної ситуації, виділення основних проблемних зон і розробка варіантів рішень. Молоді люди відчують, що вони важливі, що їх думки враховуються і що вони можуть внести свій вклад у прийняття рішень на національному рівні.

Молодь є рушійною силою прогресу, запорукою розвитку суспільства, передачі духовно-матеріальних цінностей від одного покоління до іншого. Значимість та актуальність вивчення молоді, що є соціально-демографічною групою, з наявними в ній проблемами та потребами, бажанням самореалізації, самоствердження та економічної самостійності важко переоцінити. Розвинені держави неодноразово демонструють на практиці, що інвестування в молодь є передумовою конкурентоздатної економіки. Проте лише освічені, високоморальні, здорові, щасливі молоді громадяни можуть нести відповідальність за майбутнє суспільства [2].

На місцевому рівні модель участі молоді спрямована на створення необхідних умов для незамкнутого двостороннього спілкування та співробітництва між органами влади, органами місцевого самоврядування та молоддю. Водночас вона сприяє посиленню ролі молоді в суспільстві, надаючи їй можливість відігравати провідну роль у прийнятті рішень у суспільстві, можливість адаптації молодіжної політики до реальних потреб, створення такого рівня життя, за якого молоді люди не захочуть мігрувати, та створення середовища, що володіє потенціалом для соціального зростання та розвитку.

Щодо регіонального рівня, то його цілі аналогічні до місцевого, але з акцентом на масштабуванні. Тому основну завдання полягає в тому, щоб зосередитись на питаннях, що торкаються молоді, та посилити її вплив на формування та реалізацію державної політики у різних сферах життя на регіональному рівні. Це, як згадувалося, має наслідки на місцевому рівні. На місцевому та регіональному рівні місцеве самоврядування забезпечують участь молоді та взаємодію із нею.

Аналіз національного рівня показує, що це завдання побічно залежить від якості реалізації двох попередніх рівнів. Це пов'язано ще й з тим, що на глобальному рівні можливо залучити якнайбільше молодих людей у процес прийняття рішень.

У світлі вищесказаного можна зробити висновок, що існують умови, що полегшують участь молоді у прийнятті рішень та взаємодію з молодими людьми на всіх рівнях:

- у рамках молодіжних представництв існують молодіжні консультативно-дорадчі органи;

- у рамках діяльності інститутів громадянського суспільства існують організації громадянського суспільства, які активно працюють у сфері молодіжної політики;

- серед молодіжної інфраструктури – Молодіжні центри.

Таким чином, молоді люди можуть бути залучені до процесу прийняття рішень на будь-якому етапі. Це залежить від загальної ситуації та конкретної проблеми. Усі рівні та інструменти залучення молоді до процесу управління є ефективними, хоч і сильно різняться. Оскільки всі вони мають свої переваги та недоліки, доцільно використовувати їх паралельно (одночасно), компонуючи їх з метою доповнення одне одного. Державна молодіжна політика є складовою частиною загальнодержавної політики. У процесі демократизації відбувається вирішення питань, що стосуються молоді. Незмінною парадигмою у реалізації молодіжної політики є включення досвіду держави у підтримці молоді у всьому світі у сферу історичних, культурних, економіко-соціальних можливостей та лідерського впливу держави.

Під державною політикою розуміється система управління розвитком країни, і навіть ціннісні завдання останньої, влада і контроль управлінських дій, рішень, узгодженість і реалізація, тобто. цілі, поставлені державною владою.

Діюче законодавство дає наступне визначення, що молодіжна політика – це «організована діяльність держави, що здійснюється в законодавчій, адміністративній та судовій сферах по відношенню до особи, молоді та молодіжних рухів, спрямована на створення соціально-економічних, політичних, організаційних та правових умов та гарантій для життєвої самосвідомості, інтелектуального, морального та фізичного розвитку молоді та реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України» [3]. Молодіжна політика держави формується через Національну політику, яка охоплює всі сфери діяльності держави та перебуває у причинно-наслідковому

зв'язку з усім, що відбувається у державі. Вона не просто слідує за сферою державної діяльності, а пов'язана з усіма областями життєдіяльності молодих людей. До них відносяться наступні: фізичний та розумовий розвиток молодих людей та проблеми виховання, усвідомлення ними себе як особистості, набуття ними знань, розуміння ними свого місця та значення у суспільстві, процес соціалізації.

Варто виділити низку цілей молодіжної політики, зокрема залучення молоді у розвиток економіки держави; формування поінформованості щодо поточних проблем області; національно-культурне відродження країни, включаючи відродження традицій та відродження національної та етнічної своєрідності; надання соціальних послуг, що сприяють розумовому та фізичному розвитку молоді та підготовці її до навчання, освіти та працевлаштування. Допомога молодим людям у самореалізації та розвитку творчих здібностей та ініціативи. Створення державою позитивних умов для того, щоб молоді люди могли самостійно піклуватися про себе, у тому числі через матеріальні та юридичні гарантії підтримки. Усі вони грають певну роль різних галузях і призводять до певних результатів.

Відповідно до вищесказаного, варто звернути увагу на принцип підтримки та стимулювання молоді до прояву активності та ініціативи у різних сферах життя громадян держави. Принцип полягає у наданні молодим людям можливості та права брати участь у програмах та інших заходах, спрямованих на покращення, зміну та реалізацію програм у суспільному житті, включаючи життя молодих людей.

Національна молодіжна політика працює завдяки особливим механізмам її адміністративної діяльності. Організація державного управління в рамках молодіжної політики здійснюється через систему державних органів щодо роботи з молоддю, соціального забезпечення та молодіжної інфраструктури, діяльність яких регулюється законом. Органи адміністрування здійснюють свої повноваження відповідно до своїх функцій та приймають національні адміністративні рішення з метою створення правових, організаційних, політичних та економічних умов для реалізації цієї політики на всіх рівнях. У цьому випадку ці молоді люди є суб'єктами впливу та беруть відповідну участь у реалізації молодіжної політики. В результаті гарантується прямий зв'язок наслідків з діяльністю. Таким чином, встановлюється комунікативна взаємодія із суб'єктами управління.

Встановлено, що молодіжна політика пов'язана з різними сферами діяльності в державі і ці зв'язки покликані охопити різні сектори. Цілі, принципи, напрями та механізми молодіжної політики працюють разом і спрямовані в одному напрямку, а саме на реалізацію цілей цієї політики.

Державна молодіжна політика, як і будь-яка інша сфера діяльності, має певну хронологічну послідовність з етапами формування, впровадження та реалізації. На рівні державної діяльності вона розглядається в контексті створення, прийняття та зміни конкретних правових актів.

Залучення молоді полягає у створенні можливостей для участі молодих людей у формуванні та реалізації політики. Ці можливості створюються шляхом розвитку формальних та неформальних механізмів участі молоді, починаючи від молодіжних волонтерських груп та закінчуючи фокус-групами, від поточної консультативної діяльності до підтримки молодіжних проєктів. Існує безліч причин для залучення молоді до процесу ухвалення рішень. Наприклад: залучення молоді до участі у прийнятті рішень та підвищення ефективності; розвиток потенціалу громад; позитивний розвиток молоді; зміцнення відносин між органами влади та молоддю.

Результати Гарвардського проєкту «Успіх студентів» показують, що активна участь молодих людей як у середині, так і поза університетом сприяє успіху випускників [4]. Це говорить про те, що участь молоді у державних процесах підвищує ефективність ухвалення рішень лідерами.

Досвід міжнародної практики показує, що існує безмежна кількість програм та реформ, що сприяють участі молоді у державних процесах. Програми по роботі з молоддю допомагають молодим людям відігравати активну роль у розвитку своїх спільнот та набувати досвіду, знань, цінностей та життєвих навичок, необхідних їм для успіху в роботі, освіті та суспільному житті.

Крім вищезгаданого, визнається, що молоді люди мають можливість брати участь у цивільному житті через волонтерство, громадську діяльність, освіту та участь у молодіжних організаціях. У деяких країнах вони є членами молодіжних комітетів місцевих рад, роблять свій внесок у вирішення проблем спільноти, беруть участь у роботі студентських рад та впливають на молодіжну політику. Можливе існування національних молодіжних рад та молодіжних організацій, оскільки вони є основними органами прийняття рішень з питань молоді [5].

На міжнародному рівні існує Молодіжний форум Організації Об'єднаних Націй з питань

освіти, науки та культури (ЮНЕСКО) [6]. Це інноваційна платформа для діалогу, прийняття рішень та дій, яка виражає прагнення організації залучати молодь на всіх рівнях прийняття рішень. Слід зазначити, що цей форум є регулярним механізмом участі молоді та є унікальним проектом у системі ООН. Вона є неінституційною частиною найвищого органу, що приймає рішення, і дозволяє молодим людям давати рекомендації представникам держав-членів в Організації ООН з питань освіти, науки та культури.

Наприклад, дослідивши Європейський студентський союз – федерацію студентських союзів 39 країн та 47 держав. Союзи відкриті всім студентам у відповідних країнах і представляють інтереси студентів різних спеціальностей на європейському рівні в Європейському Союзі, Раді Європи та Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури [7].

З 2018 року Європейський студентський союз активно інформує національних політиків про актуальні питання політики в галузі вищої освіти та соціальні аспекти в Європейському союзі та на європейському просторі вищої освіти. Союз організовує чотири великі заходи на рік: два засідання Ради та дві Європейські студентські конференції. На цих зустрічах збираються представники кожної секції для обговорення останніх подій у сфері вищої освіти та прав студентів на європейському рівні.

З наведеного вище опису можна дійти висновку, що ці типи організації дозволяють молодим людям досягти вищого рівня управління. Молоді люди виявляють самомотивацію для аналізу, обговорення та розробки нових задач та їх реалізації. Представляючи свої інтереси у вищих органах влади, європейських організаціях та установах, молодь підпорядковує рішення на організаційному рівні вищим рівням управління. Про це свідчать результати аналізу дебатів молоді, які показують, що ці рішення мають найбільший вплив зараз і в майбутньому, а отже, впливають на ефективність рішень, які приймає керівництво.

У цьому контексті варто звернути увагу та проаналізувати діяльність уряду Нової Зеландії. Він підтримує участь молоді у прийнятті управлінських рішень та чітко описує його ефективність та результативність. На сайті Міністерства розвитку молоді є спеціальний розділ, що описує важливість та ефективність їх участі [8].

В областях існує місцеве самоврядування під назвою Молодіжна палата. Вона існує в кожному місті і є інструментом, за допомогою якого молоді люди можуть досягти позитивних змін

у своїх спільнотах. Якщо молоді люди хочуть взяти участь у вирішенні питань, які стосуються їх громади, вони можуть відвідувати молодіжні збори та висловлювати свою думку.

У світлі наведеного вище обговорення стає ясно, що участь молодих людей у прийнятті управлінських рішень залежить, перш за все, від їх залучення до державної політики в цілому. Міжнародний досвід показує, що існує ціла низка програм, що є символом підвищення довіри до держави та формують базову модель сприйняття державної діяльності. Чим більше молодих людей буде залучено до роботи, використовуючи різні ресурси національної молодіжної політики, тим більша ймовірність того, що в майбутньому нове покоління отримає визнання на державній службі та зможе керувати країною на високому рівні.

Сучасні світові події у розвитку нашої країни висувають нові вимоги до державного управління та підготовки державних службовців з новими компетенціями. Залучаючи талановиту молодь до державної діяльності та поєднуючи досвід людей фахівців з інноваційним мисленням молодого покоління, можна перетворити адміністративну систему на живу, органічну структуру. В результаті вона стане ефективним механізмом регулювання суспільних відносин та задовольнятиме потреби суспільства з максимальною ефективністю.

Державна політика сьогодні має бути спрямована на активне залучення молоді до прийняття управлінських рішень, створення правової бази для оновлення керівного складу державної служби, розробку та реалізацію національних, регіональних та галузевих програм із залучення молоді на державну службу.

Це також дає молодим людям можливість розвинути свої управлінські навички, залучаючи їх до прийняття рішень. У довгостроковій перспективі це призведе до появи висококваліфікованих кадрів.

Тому, залучаючи на державну службу талановиту молодь та інтегруючи досвід старшого покоління з інноваційним мисленням молодого, систему державного управління можна перетворити на ефективну структуру, здатну реагувати на потреби суспільства, дієвий механізм регулювання суспільних відносин.

В рамках формування молодіжної політики слід звернути увагу на «попередження порушення щодо прав дітей та молоді, адже маргіналізація української молоді зменшує можливості для професійної самореалізації та понижує рівень правової культури та правопорядку в суспільстві

[9, с. 31], а в останні роки рівень порушень серед молодих людей має тенденцію до зростання.

Слід розуміти, що молодь частіше схильна до правового нігілізму чим представники інших вікових груп в силу меншого досвіду та через заперечення регулюючої ролі права, або вчинення інших дій не правового характеру. Тому вважаємо доцільно, з метою підвищення рівня правової культури і попередження правового нігілізму запровадити в Україні проведення соціологічних досліджень для моніторингу стану правової культури молоді з метою швидкого реагування на відповідні тенденції та виклики в цій сфері [10, с. 14].

Окремо, слід звернути увагу на створення чіткого правового механізму відбору молодих людей на керівні посади. Формування нової лідерської еліти та інтеграція молодих спеціалістів у національну систему. Молоді люди опановують публічне управління на курсах, тренінгах та в ході різноманітних конкурсів та проєктів. Таке омолодження кадрів можна побачити і на прикладі Кабінету Міністрів України, де від 29 серпня 2019 року Віце-прем'єр-міністром – Міністром цифрової трансформації призначено Михайла Федорова, якому зараз 31 рік. Тому можна стверджувати, що

молоді люди потрібні у сфері державного управління та можуть досягти значних успіхів, якщо вже мають досвід роботи у певних професіях.

Висновки. Молодь доцільно розглядати як безпосереднього учасника системи управління. Це розвіює стереотип про те, що молоді люди пасивні та байдужі. Їхні погляди краще розуміються, а нові ідеї втілюються в життя. Наслідок – ефективніший результат спільних процесів та прийняття рішень. Дозволяючи молодим людям приймати рішення, які впливають на їхнє власне життя, вони стають більш відповідальними за решту свого життя та за свої спільноти. Це виховує почуття відповідальності.

Проаналізувавши участь молоді як критерій підвищення ефективності управління можна зробити висновок, що молодь потребує чутливості, контролю та спілкування, а також досягнення певних результатів при роботі з інститутами громадянського суспільства та державними органами. Молодим людям необхідно відчувати, що вони беруть участь у справах, які мають суспільне значення, мати можливість висловлювати свою думку та працювати з іншими. Це робить прийняття рішень ефективнішим і призводить до кращих результатів.

Список літератури:

1. Драпушко Р., Горінов П., Попатенко М., Філик Н. Молодіжна політика України через призму демографічних: стан та тенденції. *Державна сімейна та молодіжна політика: законодавство, методи та практики*. Київ : ДІСМП, 2022. № 1. С. 31–38.
2. Драпушко Р. Г., Горінов П. В. Правові основи адміністративно-правового регулювання діяльності молодіжних консультативно-дорадчих органів в Україні. *Юридична Україна*. 2022. № 1.
3. Закон України «Про основні засади молодіжної політики» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> (дата звернення: 08.06.2022).
4. COLYAR J. Harvard Students Speak their Minds. URL: <https://journals.iupui.edu/index.php/muj/article/download/19922/19615/> (дата звернення: 07.06.2022).
5. Society and Decision Making Factsheet. URL: <https://www.un.org/development/desa/youth/> (дата звернення: 08.06.2022).
6. UNESCO Youth Forum – Youth Spaces in Action. URL: <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/youth/youth-forums/> (дата звернення: 08.06.2022).
7. European Students' Union. URL: <https://www.esu-online.org/about/> (дата звернення: 05.06.2022).
8. Youth participation in decision-making. URL: <http://www.youthaffairs.govt.nz/working-with-young-people> (дата звернення: 05.06.2022).
9. Драпушко Р. Г., Горінов П. В., Філик Н. В. Формування молодіжної політики в умовах демографічних викликів сучасної України. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Юридичний вісник. Серія : Повітряне і космічне право*. Київ : НАУ, 2022. № 1. С. 27–35
10. Драпушко Р. Г., Горінов П. В. Сучасні виклики і загрози правової культури молоді. *Аналітично-порівняльне право*. 2021. № 4. С. 9–16.
11. Участь молоді в управлінні громадами / авт.-уклад. О. В. Кулініч, Д. С. Барінова, В. В. Нестеренко. Х. : Харківський відокремлений підрозділ Центру розвитку місцевого самоврядування, 2018. 48 с.

Drapushko R. G., Gorinov P. V., Minenko Y. S. EFFICIENCY OF INVOLVEMENT OF YOUNG PEOPLE IN MAKING MANAGEMENT DECISIONS

The purpose of this article is to reveal ways to involve young people in making management decisions as an important component of state youth policy. World events of today impose new demands on our country for the implementation of national youth policy. At this stage of our country's development, the participation of young people in the management process is one of the key aspects of formulating issues and taking priority decisions. Since the consequences of decisions mainly affect the future generation, we can avoid further problems by turning our attention to the ideas and initiatives of the young generation.

In the process of research there were used general methods and techniques of knowledge, analysis, synthesis, abstraction, idealization of the obtained results, generalization, use of systematic approach. The low goals of youth policy, namely the involvement of young people in the development of the economy of the state. Supporting the formation of awareness of current social problems; national and cultural formation of the population, including the formation of traditions and the formation of national and ethnic identity; providing social services that contribute to the mental and physical development of young people.

Thus, the article analyzes the current events that impose new demands on our country for the implementation of youth policy. It highlights the issue of Ukrainian young people going abroad to get education, raise the standard of living and self-fulfillment. The tendencies and peculiarities of migratory processes among young people are described. International experience in the involvement of young people in the system of state management is reviewed. Forecasted Maybut the consequences for the state, such as a decrease in social and economic and political potential, the decline of the management system, and others. Suggested steps to improve state youth policy.

Key words: youth, youth policy, public administration, management decisions.